



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «МАЛАНЧУК ТА ВАВРЕНЮК ПРОТИ УКРАЇНИ»
CASE OF MALANCHUK AND VAVRENYUK v. UKRAINE**

(Заяви № 5211/05)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

18 лютого 2010 року

ОСТАТОЧНЕ

18/05/2010

Текст рішення може зазнати редакційної правки.

У справі «Маланчук та Вавренюк проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:
Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*,
Рената Ягер (Renate Jaeger),
Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),
Райт Маруст (Rait Maruste),
Марк Віллігер (Mark Villiger),
Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefevre), *судді*,
Михайло Буроменський (Mykhaylo Buromenskiy), *суддя ad hoc*,
та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*,
після обговорення за зачиненими дверима 26 січня 2010 року,
вносить таке рішення, що було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 5211/05), поданою проти України до Суду 31 січня 2005 року двома громадянами України — п. Григорієм Івановичем Маланчуком та Андрієм Макаровичем Вавренюком (далі — заявники) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція).

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим, Міністерство юстиції.

3. 12 вересня 2006 року Суд вирішив направити заяву Уряду. Відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявники народились у 1929 та 1931 роках відповідно та проживають у м. Червонограді.

5. 26 та 25 березня 1998 року відповідно заявники звернулись до суду із позовом до свого колишнього роботодавця, шахти № 5 «Великомостівська», про перерахунок доплати у зв'язку з ушкодженням здоров'я.

6. У зв'язку зі скаргою першого заявника від 25 листопада 1999 року щодо призначення до розгляду його позовної заяви 29 листопада 1999 року Червоноградський міський суд Львівської області (далі — суд) повідомив, що справа заявника буде призначена до розгляду «після вирішення питання Верховним Судом України».

7. У зв'язку зі скаргою другого заявника щодо призначення судового засідання 8 грудня 1999 року суд повідомив, що розгляд його справи був зупинений через «розгляд питання стосовно заяви щодо коригування заробітної плати з урахуванням коефіцієнта 2,38».

8. Відповідно до тверджень Уряду між 17 листопада 2000 року та 17 жовтня 2003 року суд призначив 13 судових засідань у справах заявників, але всі вони були відкладені з різних причин. Зокрема, два судових засідання, що були призначені на 17 листопада та 30 серпня 2001 року, були відкладені за клопотанням представника відповідача. Судові засідання, які були призначені на 5 та 29 грудня 2000 року, 9 квітня, 16 травня та на 23 жовтня 2002 року, були відкладені через неявку представника відповідача. Судові засідання, що були призначені на 28 січня, 27 червня, 29 липня, 19 вересня та 9 жовтня 2003 року, відбулися, але у розгляді справи кожного разу оголошувалась перерва. Судове засідання, яке було призначене на 15 травня 2002 року, було відкладене через неявку заявника.

9. Заявники не погодились з твердженнями Уряду. Перший заявник стверджував, що отримав з 9 березня по 9 жовтня 2003 року 52 повістки. Другий заявник із свого боку стверджував, що отримав у період з 6 липня 1999 року по 17 жовтня 2003 року 59 повісток.

10. 26 вересня 2001 року та 27 червня 2003 року заявники змінили свої позовні вимоги. За твердженнями Уряду, це продовжило строк розгляду справи.

11. Двома рішеннями від 17 жовтня 2003 року суд частково задовольнив позовні вимоги заявників. Він зобов'язав державне підприємство «Західно-Українська дирекція по ліквідації шахт «Укрвуглереструктуризація» (правонаступник відповідача) (далі — підприємство) сплатити заявникам 2144,41 грн¹ та 2887,43 грн² відповідно заборгованості по відшкодуванню шкоди, а також 178,90 грн³ та 291,43 грн⁴ щомісячних платежів, починаючи з 1 квітня 2001 року.

12. 17 листопада 2003 року заявники подали апеляційну скаргу на зазначені рішення, стверджуючи, що присуджені суми є недостатніми.

13. Судове засідання, призначене на 24 травня 2004 року, було відкладене через неявку представника відповідача.

14. Двома рішеннями від 14 червня 2004 року апеляційний суд Львівської області (далі — апеляційний суд) скасував рішення від 17 жовтня 2003 року та направив справи на новий розгляд до суду першої інстанції. Апеляційний суд, зокрема, зазначив, що підприємство не було юридичною особою і тому потрібно притягнути до відповідальності державне підприємство «Укрвуглереструктуризація» (далі — державне підприємство), структурним підрозділом якого є підприємство. Апеляційний суд також встановив, що суд першої інстанції не визначив тих випадків, у яких робиться перерахунок вищезазначених відшкодувань шкоди.

15. Судове засідання, призначене на 3 серпня 2004 року, було відкладене через неявку представника відповідача. Двома рішеннями від 17 вересня 2004 року суд відмовив заявникам у задоволенні позовних вимог. 10 січня 2005 року апеляційний суд залишив ці рішення без змін.

16. 1 листопада 2006 року Верховний Суд України відхилив касаційні скарги заявників, подані 9 лютого 2005 року.

ЩОДО ПРАВА

I. ЩОДО ТРИВАЛОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ

17. Заявники стверджують, що тривалість судового провадження порушила принцип «розумного строку», який передбачений пунктом 1 статті 6 Конвенції:

Пункт 1 статті 6 Конвенції

«Кожен має право на (...) розгляд його справи упродовж розумного строку (...) судом (...), який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру (...)

18. Уряд висловив заперечення.

¹ 346,28 євро

² 466,27 євро.

³ 28,89 євро.

⁴ 447,06 євро.

19. Суд зазначає, що судове провадження розпочалось у березні 1998 року та закінчилось у листопаді 2006 року. Таким чином, воно тривало близько восьми років та семи місяців у трьох вищезгаданих судових інстанціях.

А. Щодо прийнятності

20. Суд зазначає, що ці скарги заявників не є очевидно необґрунтованими у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Також Суд зазначає, що вони не є неприйнятними з будь-яких інших підстав. Отже, вони визнаються прийнятними.

В. Щодо суті

21. Уряд посилався на складність справ, яку обумовлював залученням правонаступника відповідача та проведенням складних фінансових розрахунків. Уряд також наголошує, що заявники змінювали кілька разів свої позовні вимоги, зокрема, 26 вересня 2001 року та 27 червня 2003 року, що призвело до затримки розгляду їх справ. Крім того, Уряд зазначив, що поведінка сторін вплинула на тривалість судового провадження, зокрема, заявники неодноразово не з'являлись в судові засідання до суду першої інстанції. До того ж те, що заявники оскаржили судові рішення у вищій судовій інстанції, також спричинило продовження судового провадження.

22. Заявники висловили заперечення щодо тверджень Уряду. Зокрема, вони стверджували, що кількість відкладень судових засідань була більшою, ніж про це зазначив Уряд.

23. Суд повторює, що розумність тривалості судового провадження визначається з урахуванням обставин справи і з урахуванням критеріїв, встановлених в його судовій практиці, зокрема, складності справи, поведінки заявника та відповідних державних органів, а також важливості предмета спору для зацікавлених осіб (див., серед багатьох інших рішень, рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*) [GC], № 30979/96, п. 43, ECHR 2000-VII).

24. Суд зазначає, що у ході першого циклу розгляду справ минуло близько чотирьох років і десяти місяців між зверненням про прийняття справи до розгляду судом першої інстанції та проведенням першого судового засідання. Практика показує, що ця затримка була спричинена зупинкою розгляду справ під час прийняття судом рішення по особливих питаннях, що мають важливе значення у справах заявників (див. вище пп. 6 та 7).

25. Суд зазначає, що заявники завжди з'являлись на судові засідання, на відміну від відповідачів — двох підприємств, — які не з'являлись багато разів (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі «Сердюк проти України» (*Serdyuk v. Ukraine*), № 15002/02, п. 33, від 20 вересня 2007 року). Суд також зазначає, що рішення суду першої інстанції один раз були скасовані апеляційним судом, також справи направлялись на новий розгляд (див. вище п. 14). Після направлення справи на новий розгляд судове провадження проводилось з тією ж швидкістю. Проте Суд не може не прийняти до уваги тривалість розгляду касаційних скарг заявників у Верховному Суді України, яка розпочалась 9 лютого 2005 року і тривала до 1 листопада 2006 року (див. вище п. 16).

26. Суд не переконали твердження Уряду, відповідно до яких затримка у розгляді справ була викликана необхідністю заміни початкового відповідача його правонаступником, оскільки така заміна не здається особливо складною, до того ж він також є державним підприємством.

27. Беручи до уваги вищевикладене та з урахуванням практики Суду він вважає, що в даній справі тривалість судового провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку».

28. Таким чином, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

29. Крім того, заявники скаржаться на несправедливість судового провадження, посилаючись щодо цього на пункт 1 статті 6 Конвенції.

30. Суд після розгляду всіх наявних у нього матеріалів та в тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, не виявив жодних ознак порушення. З цього випливає, що ця частина заяви є явно необґрунтованою та має бути відхилена відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

31. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

32. Заявники вимагали по 35 000 грн⁵ кожному відшкодування моральної шкоди.

33. Уряд оскаржив цю вимогу.

34. Суд вважає, що заявники зазнали моральної шкоди. Суд, здійснюючи оцінку на засадах справедливості, присуджує кожному із заявників по 1600 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові витрати

35. Заявники не висунули жодних вимог щодо судових витрат, тому Суд нічого не присуджує.

C. Пеня

36. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу на тривалість судового провадження прийнятною, а інші скарги у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що:

а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити кожному заявнику 1600 (одну тисячу шістсот) євро відшкодування моральної шкоди плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з цих сум, ці суми мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

б) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*intürkt simple*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткових пункти.

⁵ 5363,48 євро.

4. *Відхиляє* решту вимог щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено французькою мовою і повідомлено у письмовій формі 18 лютого 2010 року згідно з пунктами 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК
Секретар

П. ЛОРЕНЦЕН
Голова